

Organizovani haos

U novim zakonskim rješenjima, pored jasno definisanih nadležnosti, bilo bi neophodno i da regulatori, ma koliko da ih ima, funkcionišu kao nezavisna tijela, a ne kao puka transmisija političkih grupa ili vladinih institucija

Vlada Crne Gore će na proljeće razmatrati Nacrt zakona o elektronskim medijima i izmjene i dopune Zakona o elektronskim komunikacijama.

Pomoćnik ministra za medije **Željko Rutović** objašnjava: „Cijeneći potrebu usklađenosti dva zakonska teksta, Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o elektronskim medijima, Vlada Crne Gore, shodno Programu rada za 2010. godinu, planirala je da se oba zakonska teksta razmatraju u drugom kvartalu“.

Izmjene postojećeg Zakona o elektronskim komunikacijama i donošenje Zakona o elektronskim medijima, kao i njihovo međusobno usaglašavanje biće jedno od pitanja o kojima će Evropska komisija voditi računa prilikom izrade mišljenja o kandidaturi Crne Gore za članstvo u EU, rekao je nedavno **Leopold Maurer**, šef delegacije Evropske unije u Podgorici.

EU od Crne Gore traži da na tržištu elektronskih medija ima regulatora koji će biti nezavisan od političkih tijela, sa stabilnim izvorom finansiranja.

Trenutno, to nije slučaj.

VLADIN REGULATOR: U avgustu 2008. godine donijet je Zakon o elektronskim komunikacijama, kojim je distribucija frekvencija oduzeta nezavisnom regulatoru Agenciji za radiodifuziju (ARD) i predata nekadaš-

njoj Agenciji za telekomunikacije, koja je uz nove nadležnosti dobila i novo ime, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

(AEKP), čiji Savjet „imenuje Vlada po raspisanom konkursu, na predlog Ministarstva za saobraćaj i teleko-

Ministarstvo kulture i medija doradilo je svoj nacrt i nova rješenja je šef delegacije EU u Podgorici **Leopold Maurer**, 10. februara ove godine, ocijenio kao korak naprijed. Taj je tekst bolji od prethodnog, ali ništa ne znači dok se ne izmjeni Zakon o elektronskim komunikacijama, upozorava Jadranka Vojvodić

munikacije”. Tako je dodjela frekvencija potpala direktno pod Vladin uticaj. „Tako rješenje nije u

skladu sa evropskim standardima i evropskom praksom”, kaže za **Monitor** **Jadranka Vojvodić**, pomoćnica

direktora ARD. Nakon velikog iskoraka koji je napravljen usvajanjem medijske regulative 2002. godine, napravljen je korak unazad, smatra ona.

Da nova zakonska rješenja nijesu u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, crnogorsku Vladu upozorili su iz Savjeta Evrope, OEBS-a i međunarodne organizacije *Article 19*, prije nego je zakon usvojen.

Article 19 je tako upozorio da su nova rješenja nazadak, da AEKP nedostaje nezavisnost i da „to predstavlja jasno kršenje međunarodnih standarda i značajan korak nazad“ u odnosu na raniju situaciju, u kojoj je nezavisna ARD bila odgovorna za regulaciju u oblasti frekvencija.

Uzalud su bila upozorenja. Vladu i parlament nije odgovorila ni preporuka Savjeta Evrope: „Pravila koja se tiču regulatornih organa za oblast radiodifuzije, posebno njihovog imenovanja i sastava, predstavljaju ključni element njihove nezavisnosti. Zato ona treba da budu utvrđena tako da ih zaštite od bilo kakvog uplitanja prije svega političkih snaga ili ekonomskih interesa”.

ZAMRŠENE PROCEDURE: „Potpuno su se oglušili o ta upozorenja”, kaže za *Monitor* **Ranko Vujović**, izvršni direktor UNEM-a. „Zakon o elektronskim komunikacijama je osvanuo u *Službenom listu Crne Gore*, naprečac, bez prethodne javne rasprave”, kaže on.

Sa 30 dana kašnjenja, 15. decembra 2008. godine, izabran je i Savjet AEKP. Za predsjednika Savjeta AEKP izabran je **Šaleta Đurović**, suprug **Gordane Đurović**, ministricе za ekonomske integracije, što je izazvalo reakcije dijela opozicije zbog navodnog konflikta interesa. I tim je dodatno stavljena sjenka na nezavisnost regulatora, upozoravali su oponenti.

„Zakon o elektronskim komunikacijama nije na jasan način regulisao proces niti postavio kriterijume za

Sandra Bašić-Hrvatinić: „Ne može se tako neodgovorno igrati sa zakonima. Ne može se donijeti zakon i onda godinu kasnije donositi amandmani da bi se popravilo ono što nije dobro napravljeno. Treba u Zakonu o elektronskim komunikacijama precizirati proceduru podjele frekvencija, jer kako je sada definisana, to je recept za katastrofu u budućnosti”

dodjelu frekvencija”, objašnjava Jadranka Vojvodić. Novi zakon je ukinuo niz nadležnosti ARD, od kojih većina nije prenesena na bilo koji drugi organ. Među njima su i procedure za sprovođenje postupka dodjele radio difuznih frekvencija. Dodjela frekvencija prešla je u ruke AEKP, ali se u članu 69 Zakona predviđa „saglasnost regulatornog organa za programske sadržaje”.

Zakon, međutim, nije precizirao ko je „regulatorni organ za programski sadržaj”.

Praksa je ubrzo pokazala šta to znači. Televizija *Vijesti* je dvije godine čekala na dodjelu frekvencija za Podgoricu. Nije imao ko da da saglasnost za dodjelu radio frekvencija, pošto ARD nije sebe prepoznala kao „programskog regulatora.”

Tek pošto je nedavno Vlada predložila, a Skupština usvojila amandman kojim je zakon ispravljen, tako da je precizno definisano da je programski regulator ARD, raspisan je tender na kome su frekvenciju dobile i TV *Vijesti*.

„Mi smo za to vrijeme pretrpjeli milionsku štetu”, kaže za *Monitor* **Slavoljub Šćekić**, direktor Televizije *Vijesti*. „I pored toga što nam je, prema istraživanjima, rejting rastao, oglašivače je prvenstveno zanimalo da li se naš program vidi u Podgorici, koja ima oko 30 odsto ukupnog broja stanovnika, a kao centar predstavlja više od polovine ukupne potrošnje”, objašnjava Šćekić.

PRAKSA: Direktor Agencije za radiodifuziju, **Abaz Beli Džafić** u razgovoru za *Monitor* podsjeća da je TV *Vijesti* tužila ARD i da su izgubili spor. „Onog momenta kad je Vlada odlučila da promijeni Zakon o elektronskim komunikacijama i propiše da je ARD nadležna da postupa po tom zakonu, mi smo u najkraćem roku odradili svoj dio posla što je omogućilo ovoj medijskoj kući da dođu do traženih frekvencija.”, kaže Džafić.

Direktor TV *Vijesti*, međutim, objašnjava da je ta televizijska kuća izgubila spor samo iz proceduralnih razloga, jer kako stoji u odluci Upravnog suda, taj sud nije bio nadležan da odlučuje. „Interesantno je da se ARD samo u slučaju TV *Vijesti* bila proglasila nenadležnom. Dodijelila je status emitera za TV 777 čiji je vlasnik *Lutrija Crne Gore*”, kaže Šćekić.

Nijesu samo TV *Vijesti* imale problema zbog normativnog haosa koji je napravljen. Zbog toga što procedura dobijanja nije jasno definisana, objaš-

njavaju u Asocijaciji komercijalnih emitera Crne Gore ni „NTV Montena, radio *Delfin* i TV *Corona* nijesu mogle dobiti frekvencije, jer nije imao ko da raspise tender za radio difuzne frekvencije”.

NOVE IGRE: Prilike u ovoj oblasti dodatno je iskomplikovao nacrt Zakona o elektronskim medijima koji je Ministarstvo kulture i medija javnosti dalo na uvid u maju 2009. godine. Potrebu izrade Zakona o elektronskim medijima uslovilo je donošenje Zakona o elektronskim komunikacijama, kao i potreba usklađivanja našeg zakonodavstva sa propisima u EU, pojašnjava za *Monitor* Željko Rutović, pomoćnik ministra za kulturu i medije.

Iz *Article 19* stigla je primjedba da i tom nacrtu nedostaje jasno razgraničenje uloga u postupku izdavanja frekvencija. „To je već uočljivo iz prvog člana Nacrta“, upozoravali su stručnjaci *Artikla 19*, koji su dali i niz drugih primjedbi, koje su se odnosile na način finasiranja regulatira i tako dalje.

Sandra Bašić-Hrvatini, ekspertica Savjeta Evrope iz ove oblasti je upozorila crnogorsku Vladu da je neophodno zamijeniti sporne tačke Zakona o elektronskim komunikacijama, te da bi bez tih izmjena ARD, odnosno buduća Agencija za elektronske medije, „bila finansijski u potpunosti zavisna od države i njenih institucija”.

Ona je tada upozorila Vladu: „To je cijela industrija od koje zavise ljudi koji dobijaju informacije. Ne može se tako neodgovorno igrati sa zakonima. Ne može se donijeti zakon i onda godinu kasnije donositi amandmani da bi se popravilo ono što nije dobro napravljeno. Treba u Zakonu o elektronskim

komunikacijama precizirati proceduru podjele frekvencija, jer kako je sada definisana, to je recept za katastrofu u budućnosti. Možete imati jednu agenciju ili dvije, to nije bitno, ali je bitno da se definiše šta ko radi”. Ona je tada ocijenila i da je Zakon o elektronskim komunikacijama „pisao neko ko nema pojma o medijima”.

KORAK NAPRIJED: Ministarstvo kulture i medija, nakon brojnih

rali smo radnu grupu koja će se time baviti”, kaže on. On je istakao da će se voditi računa o primjedba eksperata i da će učiniti sve da se naša zakonska rješenja u ovoj značajnoj oblasti usaglase sa evropskim, što je i zatraženo od crnogorske Vlade u više navrata od strane EU.

KORAK NAZAD: U novim zakonskim rješenjima, pored jasno definisanih nadležnosti, bilo bi neophodno i da regulatori, ma koliko da ih ima, funkcionišu kao nezavisna tijela, a ne kao puka transmisija političkih grupa ili vladinih institucija. A da bi se osigurala nezavisnost regulatora, pored načina finasiranja, bilo bi jako važno definisati i način izbora članova savjeta.

U Nacrtu zakona o elektronskim medijima preslikano je model izbora članova savjeta iz novog Zakona o javnom servisu, kojim se propisuje da se članovi Savjeta RTCG biraju u parlamentu prostom većinom. To su rješenja mnogi stručnjaci okarakterisali kao korak nazad u odnosu na zakon iz 2002.

godine, jer je tako parlamentarnoj većini data mogućnost da odlučuje o izboru članova Savjeta RTCG, čime se dovodi u pitanje princip nezavisnosti.

Taj je model dovoljno evropski, ranije je objašnjavao Željko Rutović: „Imamo primjere u regionu da se poslaničke liste dogovaraju oko kandidata za članove savjeta, imamo rješenja gdje ministarstva predlažu određeni broj kandidata, predsjednici države, vlade, skupštine...” Ali nigdje u regionu, kao u Crnoj Gori, o kandidatima civilnog društva ili različitih strukovnih organizacija ne odlučuju glasovi vladajuće većine u parlamentu.

Milena PEROVIĆ-KORAĆ
Zoran RADULOVIĆ

DOVOLJNO SMO EVROPSKI: Željko Rutović

upozorenja, doradilo je posljednjih mjeseci svoj nacrt i nova rješenja je Leopold Maurer, šef delegacije EU u Podgorici, 10 februara ove godine, ocijenio kao „korak naprijed”.

„Taj novi tekst jeste bolji od prethodnog. Problem je, međutim, što to ništa ne znači dok se ne izmjeni Zakon o elektronskim komunikacijama”, upozorava Jadranka Vojvodić.

Vlada nije ni počela sa izmjenama Zakona o elektronskim komunikacijama.

Srđan Mihaljević, pomoćnik ministra saobraćaja i telekomunikacija, za *Monitor* objašnjava da je Ministarstvo saobraćaja na samom početku rada na izmjenama Zakona o elektronskim komunikacijama. „Ovih dana formi-

(Projekat je podržan od strane Delegacije EU u Crnoj Gori, a svi nalazi su isključivo rezultat istraživanja našeg novinarskog tima)